

MØTE

i EØS-utvalget

tirsdag den 16. september kl. 11.45

Møtet ble ledet av komiteens leder, *Thorbjørn Jagland*

Til stede var: Thorbjørn Jagland, Inge Lønning, Åslaug Haga, Haakon Blankenborg, Bjørn Jacobsen, Jon Lilletun, Oddvard Nilsen, Lars Rise, Christopher Stensaker, Finn Martin Vallersnes, Heidi Sørensen, Ivar Østberg, Hans Kristian Hogsnes, Grethe Fossli.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Jan Petersen.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Oda Sletnes, Utenriksdepartementet, underdirektør Niels Engelschiøn, Utenriksdepartementet og underdirektør Else Underdal, Utenriksdepartementet.

Videre var til stede komiteens faste sekretær, Christian Syse.

D a g s o r d e n :

1. Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 26. september 2003. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 9. september d.å., med oversikt over de relevante rettsaker.
2. Eventuelt.

Lederen: Saklisten er aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 26. september og Eventuelt. – Oddvard Nilsen har bedt om ordet.

Oddvard Nilsen (H): Jeg ber om at vi under Eventuelt får tatt opp spørsmål om å åpne protokollen fra møtet den 21. mars i EØS-utvalget. Jeg har skrevet et brev til de parlamentariske lederne om å komme tilbake til dette igjen, og ber om at dette tas opp under Eventuelt.

S a k n r . 1

*Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 26. september 2003.
Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 9. september d.å.,
med oversikt over de relevante rettsaker.*

Utenriksminister Jan Petersen: Det er to problemstillinger knyttet til EØS som jeg gjerne vil si litt om, det ene er EØS-utvidelsen og det andre er den finske klagen over dumping av norsk ørret.

Når det gjelder utvidelsesavtalen, ble den parafert i Brussel 3. juli. Den er nå til behandling i EUs råd, og stortingsproposisjonen vil bli fremlagt slik at behandling kan påbegynnes tidlig i høstsesjonen. Avtalen skal også ratifiseres av alle de 28 landene som deltar i et utvidet EØS. Målsettingen er samtidig ikrafttredelse av EØS-utvidelsesavtalen og EUs utvidelsestraktat, nemlig 1. mai 2004.

Som en del av EØS-utvidelsesavtalen er det også avtalt en ny finansieringsordning i EØS. Gjennom denne ordningen vil EFTA/EØS-landene bidra med 120 mill. euro pr. år. Norsk andel av dette vil være 113,4 mill. euro, dvs. 941 mill. kr. Den vesentligste del av dette vil gå til sosial og økonomisk utjevning i de nye medlemslandene, mens noe også vil være øremerket Spania, Portugal og Hellas på samme måte som under nåværende EFTA-finansieringsordning. I tillegg vil det bli etablert en særskilt norsk finansieringsordning med årlig bidrag på 113, 4 mill. euro. De samlede norske bidragene er dermed på 226,8 mill. euro pr. år, tilsvarende om lag 1,882 milliarder kr.

Midlene under EØS-ordningen skal fordeles i henhold til en fastlagt nøkkel og særlig bidra til vern av miljø, bærekraftig utvikling, bevaring av europeisk kulturarv, utvikling av menneskelige ressurser samt helse- og barneomsorg. Midlene under den norske ordningen fordeles kun til de nye medlemslandene. Hovedvekt skal gis til prosjekter innenfor Schengensamarbeidet, miljøvern, regionalpolitikk og teknisk bistand til å gjennomføre fellesskapsregelverket. Polen og de baltiske land vil motta om lag to tredjedeler av midlene som vil være et viktig virkemiddel i vårt politiske og økonomiske samarbeid med disse landene. Det vil bli lagt vekt på å styrke dialogen med mottakerlandene om politiske prioriteringer og innsatsområder. Informasjon og kontakt med lokale aktører og mulige norske samarbeidspartnere vil være en prioritert oppgave for norske utenriksstasjoner i de nye medlemslandene. Dette vil være avgjørende for at norsk næringsliv og andre samarbeidspartnere skal kunne konkurrere om kontrakter under ordningene. EØS-avtalens regler for statsstøtte og offentlige anbud vil gjelde.

Forvaltningen av begge ordningene skal, så langt det er mulig, samordnes. Søknadsprosedyrene skal være de samme for begge finansieringsordningene. Det vil bli lagt stor vekt på å sikre

sammenhengen med EUs egne prioriteringer siden de nye medlemslandene også vil motta betydelige utviklingsmidler fra EU. Det vil først og fremst være mottakerlandenes ansvar å utvikle, gjennomføre og kontrollere prosjektene.

På bakgrunn av erfaringene med tidligere EFTA-finansieringsordninger vil nærmere retningslinjer for forvaltning av den felles EØS-ordningen bli utarbeidet i nært samarbeid med Island og Liechtenstein. For den norske ordningen vil retningslinjene bli utformet av norske myndigheter. Det arbeides med en samlet plan for bruk av midlene i våre nærområder. Det legges opp til nær dialog med de øvrige departementene. Også andre involverte aktører, herunder norsk næringsliv, vil bli holdt orientert. Organiseringen av arbeidet vil også bli nærmere omtalt i St.prp. nr. 1.

Så noen ord om klagen over dumping av norsk ørret.

På EØS-utvalgets møte 22. januar i år orienterte jeg om at kommisjonen 19. desember i fjor underrettet norske myndigheter om at det ville bli iverksatt dumpingundersøkelser rettet mot salg av norsk regnbueørret, og at det samtidig ville bli iverksatt tilsvarende tiltak mot ørretprodusenter på Færøyene.

Norske myndigheter ble 18. august i år orientert om kommisjonens foreløpige funn i undersøkelsen. Kommisjonen mener å ha funnet bevis for norsk og færøysk dumping og skade på innenlandsk industri. Kommisjonen har på dette grunnlaget fremmet forslag om innføring av en midlertidig antidumping-avgift på 21,4 pst. på norsk eksport av ørret til EU og avgift på 33,4 pst. på færøysk ørreteksport. Saken ble behandlet på et møte i EUs antidumping-komite 3. september, og forslaget synes å ha støtte i medlemsstatene, selv om bl.a. Danmark har gått imot forslaget.

Kommisjonen mener at norske bedrifter har solgt ørret til EU-markedet til en pris lavere enn produksjonspris, og at importen fra Norge har påført EU-produsenter av ørret, i første rekke finske oppdrettere, skade. Det er bedriftene, ikke norske myndigheter, som er anklaget. Representanter fra næringen har derfor hatt møter med enkelte EU-lands myndigheter og påvist enkelte svakheter i kommisjonens beregninger. Gjennom ambassadene har vi også vært i kontakt med medlemslandenes representanter i antidumping-komiteen og formidlet norske synspunkter på saken. EU-delegasjonen har også tatt spørsmålet opp med kommissær Lamys kabinett og også fremholdt at det i tilfelle vil være første gang antidumping-tiltak blir innført mot norske produsenter. Vi har også stilt spørsmål ved enkelte sider av kommisjonens beregningsgrunnlag.

Det ligger likevel an til at kommisjonen inneværende uke innfører midlertidige tiltak rettet mot import av ørret fra Norge. Dersom det blir besluttet midlertidige tiltak, vil vi ta initiativ til en drøfting med næringen

av den videre strategi med sikte på å prøve å forhindre at tiltak innføres også på mer permanent basis.

Haakon Blankenborg (A): Kontingenten er ei sak som vi kjem tilbake til, men når det gjeld bidraget til utvidinga, er den innrettinga veldig positiv sett frå vår side, ved at vi no, så å seie, kan styrkje det bilaterale samarbeidet med ein del av dei landa som ein vel ikkje har makta å få det omfang av samarbeid som ein hadde ønskt utan hjelp m.a. frå EØS og EU.

Men når det gjeld auresaka, tek vi berre til etterretning det som utanriksministeren seier. Men er det mogleg å gi ei vurdering av om han meiner at EU har hald i dei skuldingane som er reist mot næringa? Det utanriksministeren sa, kunne bli forstått på to måtar, at Regjeringa og ambassaden formidla synspunkta til næringa, eller at ein også hadde ei eiga vurderinga av denne saka sjølv om det er bedriftene som blir skulda, og ikkje Regjeringa. Er det mogleg at det er klokast å halde seg unna, eller finst det ei sjølvstendig vurdering, så å seie, av kvaliteten på skuldinga?

Heidi Sørensen (SV): Jeg vil gjerne også gi støtte til den innretningen som støtten til de nye medlemslandene har fått, men jeg vil likevel ta opp en liten bekymring knyttet til det samarbeidet vi har med Russland. Jeg vil be utenriksministeren om å kommentere om den økte støtten som gis til de nye EU-medlemmene kan komme til å gå på bekostning av det nødvendige miljøsam arbeidet og demokratisamarbeidet vi har med Russland.

Lederen: Er det flere som ber om ordet til utenriksministerens innlegg? – Det er det ikke. Da får utenriksministeren ordet.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg vil først si om EU-anklagen at vi skal forsøke å bistå så godt vi kan. Det som diskusjonen går på her, er statistikk, om det faller innenfor de tersklene som er, eller ikke. Når det gjelder de faktiske omstendighetene, er det vel på mange måter der noe av diskusjonen nå står, så langt jeg kan bedømme det. Men det er jo kjedelig at vi er oppe i diskusjoner av denne typen igjen, for å si det slik, men jeg tror det er viktig at vi prøver å bistå så mye som mulig og får lagt dette ned der det forhåpentligvis hører hjemme.

Når det gjelder kontingenten, er jeg enig med Blankenborg i at dette gir oss faktisk en ganske betydelig profil i de mottakerlandene vi snakker om, for det er en tyngde i den nordlige delen av området. Det skyldes ikke minst at Polen er et svært land, og vi vil jo da være en betydelig bidragsyter. Uten at jeg har regnet nøyaktig på det, er det vel mye som tyder på at vi faktisk nå er den niende største netto bidragsyter i EU-systemet, og det er jo ingen liten spiller. I EU-debattsammenheng kan man vel filosofere over begrepet ”no taxation without representation”, men det er jo en intern norsk debatt som vi ikke skal ta i EØS-utvalget.

Når det så gjelder Heidi Sørensens spørsmål om forholdet til Russland, er det klart at dette er to helt forskjellige saker, i den forstand at dette er en avtale som dreier seg om utvidelsen av EU. Hvis det skulle være en sammenheng her, måtte den eneste sammenhengen for så vidt være hvor mange statsutgifter man totalt kan dra. Men da kan man i og for seg ta opp hvilken som helst post på statsbudsjettet, gitt at det er en ramme. Nå tar det jo tid før den ordningen kommer i gang, så man vil ikke få den belastningen allerede i utgangspunktet, men etter en tid vil det være en meget betydelig økonomisk uttelling som vi her står overfor. Den skal på en eller annen måte betales, men det er en smakssak hva man vil si om hvordan den skal betales, hvilke poster den går ut over, eller eventuelt i hvilken grad det måtte motivere skatteøkninger, for dem som mener at skatteøkninger er rette veien å gå. Så der kan man egentlig velge hvilken som helst post på statsbudsjettet som motpost til den. Men formelt har de overhodet ingen ting med hverandre å gjøre.

Bjørn Jacobsen (SV): Berre eit kort spørsmål:

Utanriksministeren nemnde at det er bedriftene og ikkje Noreg som er skulda her. Korleis vil ein skilje f.eks. på norske bedrifter på Færøyane?

Utenriksminister Jan Petersen: Snakker du om norske eierinteresser? Hvis det er bedrifter på Færøyene som har norske eierinteresser, er de færøyske bedrifter.

Bjørn Jacobsen (SV): Så det blir ikkje eit skilje her? Noreg føretek seg ikkje noko i det heile teke?

Utenriksminister Jan Petersen: Færøyske og danske myndigheter må jo holde orden på de forholdene. Vår oppgave gjelder norske bedrifter registrert i Norge.

Komiteens leder: Er det flere til utenriksministerens innlegg? - Det er det ikke.

Da må jeg spørre om det er noen som har spørsmål til de aktuelle rettsaktene.

Heidi Sørensen (SV): Jeg har et spørsmål til en rettsakt. Det gjelder 302 L 0073, som omhandler likestilling. Jeg vil gjerne høre om vurderingen er slik at folk som føler seg utsatt for seksuell trakassering, vil få det lettere eller vanskeligere med den endringen som nå skjer, når de skal framsi sin klage.

Så lurder jeg på muligheten til positivt å forskjellsbehandle utfra kjønn, om det er slik at vi nå ikke lenger har muligheten til å praktisere positiv kjønnskvolteringen etter at vi innlemmer denne rettsakten.

Så til slutt: Har Regjeringen, hvis så er tilfelle, noen strategi for å bedre likestillingen i Norge?

Utenriksminister Jan Petersen: Dette er av de rettsaktene som ikke vil komme opp på dette møtet likevel. Derfor har jeg ikke gått nøyere inn i akkurat dette spørsmålet. Jeg har lyst til å si at Heidi Sørensen har full rett til å ta slike spørsmål opp på møtet, men vi begynte en gang med en arbeidsordning hvor vi fikk et varsel på forhånd hva vi skulle undersøke spesielt. Når har vi alle vært mye opptatt med valget, så jeg skjønner at det ikke har skjedd nå. Men jeg har en liten bønn, helt uavhengig av det formelle, om at man kanskje går tilbake til den ordningen, for da kunne vi lettere forberede tingene godt for utvalget. Men som sagt, denne har vi ikke sett nøyere på fordi den ikke kommer opp til behandling nå.

Heidi Sørensen (SV): Jeg glemte å si innledningsvis at det kanskje av åpenbare årsaker ikke har vært tid til å gjøre det denne gangen.

Åslaug Haga (Sp): Det er også dette direktivet som vi har problemer med, og av samme årsak ikke greide å sende inn noen spørsmål. Men jeg forstår utenriksministeren dithen at denne saken kommer opp igjen når vi har et nytt møte i EØS-utvalget.

Utenriksminister Jan Petersen: Når saken kommer til behandling, må den selvfølgelig inntas av utvalget på vanlig måte. Men det er faktisk en ganske lang liste over de rettsaktene som er satt opp, som allikevel ikke kommer til behandling.

Komiteens leder: Sak nr. 1 er ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Eventuelt.

Komiteens leder: Under Eventuelt var det berammet en sak .
Vær så god – Oddvard Nilsen.

Oddvard Nilsen (H): Jeg skrev et brev til de politiske partiene i begynnelsen av september angående det møtet vi hadde 21. mars 2003 om det opplegget Regjeringen la opp til knyttet til arbeidsgiveravgiften. Bakgrunnen for at jeg gjorde det, var at det i løpet av sommeren er blitt stilt spørsmål om hvorvidt Regjeringen hadde ryggdekning for sitt opplegg.

Jeg tror den eneste fornuftige måten å takle det på er at vi åpner protokollen fra 21. mars. Jeg vet utmerket godt at det må skje i et felles møte her, og at også Regjeringen som underskriver protokollen, må være enig i det. Jeg tror saken vil være tjent med det, nettopp av den grunn at det er kommet ut ting som vi på mange måter synes gir et skjevt bilde. Men det aller beste ville være at man fikk et riktig bilde ved at man åpner den protokollen.

Komiteens leder: Det formelle grunnlaget for det er i så fall § 13 a som omhandler EØS-utvalgets virksomhet. Der står det:

”Forhandlingene i konsultasjonsorganet skal holdes hemmelige, dersom det ikke uttrykkelig er gjort vedtak om noe annet.”

Med alminnelig flertall kan vi, med de som er til stede, gjøre vedtak om å frigi det referatet. Min innstilling til det er at jeg synes det er rimelig å gå inn for det i og med at det er et parti som har bedt om det. Da regner jeg med at også Regjeringen er enig i det, selv om det ikke står noe i forretningsordenen om at Regjeringen må være enig i det. Men det er vel rimelig at det bør praktiseres slik.

Haakon Blankenborg (A): Det er innlysende referatet kan offentliggjeras når det er ei oppmoding om det. Men i og med at det er første gongen ein praktiserer det, er det viktig, som både komiteleiaren og også Oddvard Nilsen seier, at det uttrykkeleg blir slått fast at Regjeringa har eit synspunkt på dette, sjølv om det ikkje står i forretningsordenen, i og med at det er Regjeringa som forhandlar. Den einaste grunnen til at referata er unndregne i eit år, er at saker kan trekkje ut, og at ei vurdering av sakene er avslutta før ein får eit vedtak om å offentliggjere. Det er viktig at det punktet er med første gongen referatet blir offentliggjort.

Utenriksminister Jan Petersen: Vi har for så vidt ikke fått noen formell henvendelse om det. Det betyr at vi skal ta et formelt standpunkt så fort som overhodet mulig, men jeg forutser intet trøbbel i så måte, for å si det slik. Jeg tror det er svært ryddig at det blir klart og uomtvistet hva som ble sagt, og ikke sagt.

Inge Lønning (H): Det er jo rimelig at det ikke i Stortingets forretningsorden står noe om hvorledes Regjeringen skal forholde seg i denne sammenheng. Men jeg deler Blankenborgs syn her, at ut fra det overordnede prinsipp om at det er fortrolige forhandlinger, og at det i det ligger et hensyn til saker som kan være under forhandling i forhold til andre land, er det rimelig å forstå det slik at en offentliggjøring forutsetter både enighet i komiteen og enighet fra Regjeringens side. Det må være en naturlig forståelse.

Heidi Sørensen (SV): Jeg deler komitelederens vurdering av at når en part ber om det, er det rimelig at man åpner protokollen, og vi vil

selvfølgelig støtte at vi får mest mulig åpenhet knyttet til de sakene vi behandler her når det er mulig.

Komiteens leder: Da forstår jeg det slik at komiteen enstemmig er enig om at vi nå kan offentliggjøre referatet. Jeg oppfattet det slik at vi ikke trenger å vente noe mer på Regjeringens godkjenning. Den er gitt. Er den ikke det?

Utenriksminister Jan Petersen: Vi har ikke sett på det så jeg tar det helt på egen hånd, og jeg skal klarere det. Men jeg er helt sikker på at vi kommer til å si ja. Det er det ikke tvil om, det blir bare en liten forsinkelse.

Komiteens leder: Da er vi enige om det.

Andre saker under Eventuelt var det ikke. Da er møtet slutt.

Møtet hevet kl. 12.05.